

Gabinets de Premsa i Comunicació

2013/2014

Codi: 103121

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501933 Periodisme	OT	0	0

Professor de contacte

Nom: Maria José Recoder Sellarés

Correu electrònic: MariaJosep.Recoder@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

En ser una assignatura de quart curs, es dona per descomptat que l'estudiant ha de ser capaç d'expressar-se per escrit i oralment en les llengües pròpies, a més a més de dominar els diferents gèneres periodístics. Ha de tenir iniciativa i capacitat d'aprendre, i ha d'estar al corrent dels temes d'actualitat.

Caldrà que els estudiants consultin el correu electrònic oficial i l'espai obert al Campus Virtual perquè seran eines de comunicació entre professorat i estudiants al llarg del semestre.

Objectius

Els principals objectius que es proposa aquesta assignatura són els següents.

- Conèixer la rellevància dels Gabinets de Comunicació per a la difusió de l'activitat que desenvolupen les Organitzacions a l'exterior però també dins del propi organisme, per als seus treballadors.
- Conèixer l'estructura estàndard d'un Gabinet de Comunicació, per si se n'ha de crear un o integrar-s'hi per formar part de la plantilla.
- Aprendre els sistemes de difusió de la informació, interna i externa, dels Gabinets de comunicació i dominar-ne les tècniques (redacció, preparació d'actes, creació d'agenda, etc.).
- Saber quins són els elements a tenir en compte per a l'elaboració d'un pla de comunicació.
- Tenir elements de judici per saber gestionar les crisis informatives de la Organització.
- Valorar l'ètica de la comunicació, la deontologia periodística i les relacions professionals entre els Gabinets de Comunicació i els seus públics.

Competències

- Periodisme
 - Aplicar la imaginació amb flexibilitat, originalitat i fluïdesa.
 - Demostrar capacitat d'autoaprenentatge i autoexigència per aconseguir un treball eficient.
 - Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en català i castellà com en una tercera llengua.

- Divulgar els coneixements i les innovacions de l'àrea.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Transmetre informació periodística en el llenguatge propi de cada un dels mitjans de comunicació, en les seves formes combinades modernes o en suports digitals, i aplicar els gèneres i els diferents procediments periodístics.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar la imaginació amb flexibilitat, originalitat i fluïdesa.
2. Aplicar les tecnologies i els sistemes utilitzats per processar, elaborar i transmetre informació en el camp de la comunicació estratègica.
3. Demostrar capacitat d'autoaprenentatge i autoexigència per aconseguir un treball eficient.
4. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en català i castellà com en una tercera llengua.
5. Divulgar els coneixements i les innovacions de l'àrea.
6. Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
7. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Continguts

1. Del Gabinet de Premsa al Gabinet de Comunicació

- La rellevància de la gestió de la informació per a les Organitzacions
- Definicions
- Funcions i característiques generals dels Gabinets de premsa i comunicació
- Els principals àmbits d'acció: les empreses, l'Administració i les entitats sense ànim de lucre.
- Història dels Gabinets de Comunicació

2. Creació i Organització del Gabinet de Comunicació

- Estructura del Gabinet de Comunicació:
 - El director/a de comunicació,
 - L'assessor d'imatge (comunicació verbal i no verbal)
 - Els Departaments especialitzats en premsa, audiovisuals, imatge gràfica i documentació.
- La comunicació interna en la organització
- La comunicació externa: la visibilitat de la organització als mass-media
- Altres formes de gestió de la comunicació

3. El Gabinet de Comunicació online: nous reptes, nous horitzons

La gestió de la xarxa: de la unidireccionalitat a la retroalimentació

4. Les eines de treball dels Gabinets de Comunicació

- El pla de comunicació intern i extern de la Organització
 - Com s'ha d'elaborar (qui hi participa, a qui va dirigit, com es gestiona...)
 - Quins missatges es volen comunicar
 - Quins temes s'han d'exposar
 - El pla de mitjans de comunicació

- La gestió de les crisis
- L'agenda (relació de persones i mitjans)
- Els canals i mitjans de transmissió de la informació interna i externa
 - Convocatòries
 - Comunicats - notes de premsa
 - Rodes de premsa
 - Declaracions
 - Entrevistes
 - Dossiers informatius
 - Articles d'opinió
 - Publireportatges
 - Web / Intranet
 - Reunions periòdiques internes (membres de la organització) i externes (periodistes)
 - Publicacions pròpies: revistes, memòries, newsletters...
 - Publicitat i Relacions Públiques

5. Codi deontològic i comportament professional en els Gabinets de comunicació

- Ètica de la comunicació
- Comunicació versus marketing
- Dret a la informació
- Relació entre periodistes dels Gabinets i periodistes dels mass-media

Metodologia

Es farà una exposició detallada a l'aula dels continguts teòrics del temari, que és el que permetrà el desenvolupament de la docència pràctica i l'assoliment de les competències definides per aquesta matèria. Les classes magistrals han de propiciar la reflexió i el debat conjunt, i són un element necessari per a propiciar l'autoaprenentatge dels estudiants.

La docència pràctica permet que l'estudiant valori l'evolució del seu aprenentatge, el situa davant la simulació de casos reals i està complementat amb les consultes de tutories que tenen l'objectiu bàsic de proporcionar orientació formativa, personal i professional, i els treballs de grup.

Per aquesta assignatura, es considera que la part pràctica ha de comptar amb dos tipus d'exercicis. Per una banda, es farà un treball grupal tutoritzat, que es realitzarà fonamentalment en les hores d'estudi de cada estudiant i que haurà de ser exposat oralment davant dels companys a l'aula. Per l'altra, es duran a terme uns exercicis individuals que es faran a l'aula durant les sessions de pràctiques. Per acabar l'assignatura, es realitzarà una prova de continguts per a conèixer de quina manera l'estudiant ha assolit el coneixement teòric explicat a classe.

L'assignatura disposarà d'un espai al Campus Virtual on es facilitarà l'accés als estudiants dels materials docents, exercicis i notícies que hom consideri necessari per a l'adequat seguiment de l'assignatura.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques, exposicions de l'estudiant, debat, estudi de casos	37	1,48	2, 5, 6

Tipus: Supervisades				
Tutories individuals i en grup	15	0,6	1, 2, 3, 5, 6	
Tipus: Autònomes				
Estudi i realització de treballs, prova final	98	3,92	2, 3, 4, 5, 6	

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es basarà en els aspectes següents:

a- 20% - Control de coneixements, a partir d'una prova de contingut. Hi entraran els continguts teòrics impartits i el material bibliogràfic indicat pels docents.

b- 35% - Activitat autònoma grupal amb supervisió dels docents. Creació del Gabinet de Comunicació d'una Organització que no en tingui i/o auditoria d'un Gabinet de Comunicació ja existent. El professorat proporcionarà les característiques a tenir en compte per a la tria de la organització, que haurà de ser acceptada pel docent. El 10% de la qualificació correspondrà a la presentació oral davant dels docents i dels estudiants. El 25% de la qualificació serà per al contingut escrit del treball.

c- 45% - 6 proves individuals a l'aula, dirigides i supervisades. Cada prova valdrà entre el 5 i el 10%. En iniciar el curs es donarà el calendari detallat, així com el pes de cada prova.

Per a aprovar l'assignatura i fer la nota mitjana proporcional, cadascuna de les tres parts haurà de ser aprovada (mínim de 5 punts sobre 10). El resultat serà:

$a (20\%) + b (35\%) + c (45\%) = 100\%$ nota final de l'assignatura.

Reevaluació: En cas de no aprovar alguna de les tres parts, l'estudiant haurà de recuperar-les a partir de les proves dictaminades pel professorat.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Activitat autònoma grupal	35%	0	0	1, 3, 6, 7
Control de coneixements	20 %	0	0	3, 4, 5
Proves individuals	45 %	0	0	1, 2, 3, 4

Bibliografia

1. Bibliografia

Es donarà una bibliografia complementària en començar el semestre on hi figuraran recursos electrònics degudament actualitzats. Igualment, a les classes de teoria i de pràctica s'indicarà quines són les lectures recomanades per a cadascun dels temes que estan inclosos a la Guia docent.

Llibres

Almansa Martínez, Ana. *Del gabinete de prensa al gabinete de comunicación : la dirección de comunicación*

en la actualidad. Sevilla; Zamora: Comunicación Social, 2011.

Álvarez, Tomás; Caballero, Mercedes. *Vendedores de imagen : los retos de los Nuevos gabinetes de comunicación*. Barcelona [etc.] : Paidós, 1997.

Anuari de la informació de Catalunya. Barcelona: Associació de la Premsa de Barcelona, 1985-2008.

Best practices in public relations : an analysis of online press rooms in leading companies around the world. Madrid : IBM España, cop. 2005.

Cárdenas Rica, Mª Luisa. *Gabinets de premsa municipals en la província de Sevilla: la informació como servicio local*. Sevilla: Diputación de Sevilla, 2000.

Castillo, Antonio. (Coord.) *Comunicación organizacional. Teorías y estudios*. Málaga: Ed. Clave, 2005.

Colombo, Daniel. *Sea su propio jefe de prensa*. Buenos Aires, etc.: Grupo Editorial Norma, 2004.

Cortés, Alfonso. *Cultura de paz y publicidad institucional: el Estado en el fomento de la cultura de paz a través de la publicidad televisiva*. Alcalá la Real: Ed. Alcalá Grupo Editorial, 2007.

Díaz Noci, Javier. *Los Resúmenes de prensa en los gabinetes de comunicación: una aproximación jurídica*. [A Coruña] : Netbiblo, cop. 2004.

Fernández Asenjo, Gerardo. *Gabinets de comunicació en mínims: todos los porqués sobre las funciones y disfunciones de los gabinetes pequeños y con pocos recursos*. Madrid : Fragua, DL 2010.

Fernández Areal, Manuel (dir); Pena Rodríguez, Alberto (ed). Seminario Europeo de Comunicación Social (1r : 1998 : Pontevedra, Galicia). *Información política y gabinetes de comunicación : Primer Seminario Europeo de Comunicación Social*. Pontevedra 18 a 20 de marzo de 1998. Pontevedra : Diputación de Pontevedra, DL 1998.

García González, M. Nieves. *El Periodismo democrático de los gabinetes de comunicación: aprendizaje en los estudios superiores del espacio europeo*. Madrid: Fragua, 2010.

García Orosa, Berta. *Gabinets de comunicació on line : claves para generar información corporativa en la red*. Sevilla; Zamora: Comunicación Social, 2009.

García Orosa, Berta. *Los Altavoces de la actualidad : radiografía de los gabinetes de comunicación*. [A Coruña] : Netbiblo, 2005.

Herrero, Julio César; Rodríguez Chuliá, Amalio. *El candidato*. Sevilla: Ed. Comunicación Social, 2008.

López, M. *Cómo se fabrican las noticias. Fuentes, selección y planificación*". Barcelona: Ed. Paidós Papeles de Comunicación, 1995.

López, Xavier. *Comunicación e información escrita. Redacción periodística*. Santiago de Compostela: Ed. Edicions Lea, 1999

Losada, José Carlos. (Coor.) *Gestión de la comunicación en las organizaciones*. Barcelona: Ed. Ariel, 2004.

Maciá Mercadé, Juan (ed). *Los Gabinetes de prensa, alternativa profesional*. Madrid: Fundación Alfredo Brañas: Editorial Ciencia 3, 1996.

Martín Martín, Fernando. *Comunicación empresarial e institucional*. Madrid : Universitas, 1998.

Martínez Solana, Yolanda. *La comunicación institucional. Análisis de sus problemas y sus soluciones*. Madrid: Ed. Fragua, 2004.

Ponjuán, Gloria. *Gestión de información. Dimensiones e implementación para el éxito organizacional*. Gijón: Ed. Trea, 2007.

Ramírez, Txema. *Gabinetes de comunicación: funciones, disfunciones e incidencia*. Barcelona : Bosch, cop. 1995.

Ramos, Fernando. *La comunicación corporativa e institucional. De la imagen al protocolo*. Madrid: Ed. Universitas, 2002.

Río Martínez, Miguel del (ed). *Gabinetes de prensa : la comunicación en las instituciones y en las empresas* . Astillero [etc.] : Ayuntamiento de Astillero [etc.], cop. 2001.

Río Martínez, Miguel del. *Manual para comunicar bien : ¿vas a publicar lo que te he enviado?* [Santander] : Gonpat, DL 2008.

Sabés, Fernando; Verón, J.J. *La eficacia de lo sencillo. Introducción a la práctica del periodismo*. Sevilla: Ed. Comunicación Social, 2006.

Sabés, Fernando; Verón, José Juan. *La gestión de la información en la Administración local*. Sevilla: Ed. Comunicación Social, 2008.

Thio Touré, Gninyomo Ange. *Le Bureau de presse du Saint-Siège : une expression de la communication institutionnelle de l'Église*. Roma: Pontificia Universitas Sanctae Crucis, 2011.

Vázquez Burgos, Miguel Ángel. *El Profesional de las relaciones externas : los gabinetes de comunicación desde la perspectiva periodística*. Barcelona: Bosch, 2004.

- Articles científics

Almansa, Martínez, Ana. "Historia de los Gabinetes de comunicación en España". A: *Revista Historia y Comunicación Social*, 9, 2004. P. 5-21.

Almansa, Martínez, Ana. "Investigación sobre la formación de los directores de comunicacion en las organizaciones". A: *UNlrevista*, vol1, nº 3., 2006. P. 1-8.

Almansa, Martínez, Ana. "Relaciones públicas y gabinetes de comunicación". A: *Anàlisi*, 32, 2005. P. 117-132.

Altares, G. "Fuentes, secretos y manipulaciones" en *Cuadernos de Periodistas* num. 1, 2004. Madrid: Ed. Asociación de la Prensa de Madrid.

Elías, Carlos. "Adaptación de la metodología de "observación participante" al estudio de los gabinetes de prensa como Fuentes periodísticas". A: *EMPIRIA, Revista de Metodología de las Ciencias Sociales*, 6, 2003. P. 145-159.

Ferrer Escalona, Argelia. "¿Para qué son útiles los medios institucionales?". A: *Comunicar, Revista Científica de Comunicación y educación*, 19, 2002. P.77-79.

Joynt Kumar, Martha. "The Office of the Press Secretary". A: *Presidential Studies Quarterly*, Vol.31, nº 2, 2001. P.296-322.

Joynt Kumar, Martha. "The Contemporary Presidency: The Carter White House Communications Operation". A: *Presidential Studies Quarterly*, Vol.37, nº 4, 2007. P.717-736.

Kosar, Kevin R. "Inside the Presidential Communications Machine: An Interview with Martha Joynt Kumar". A: *Public Administration Review*, nov-dec. 2008. P. 1037-1042.

Mateos Martín, Concha. "Descripción de la estructura funcional del gabinete de prensa político en los entornos de información locales". A: *Revista Latina de Comunicación Social*, 54, març 2003. 6 pàg.

Pérez Curiel, Concha. "Comunicación política: un reto para la especialización de periodistas y Fuentes de información". A: *Ambitos*, 17, 2008. P. 251-269.

Walcott, Charles E; Hult, Karen M. "George Akerson's Legacy: Continuity and Change in White House Press Operations". A: *Presidential Studies Quarterly*, 38, nº 4 (December), 2008. P. 593- 608.